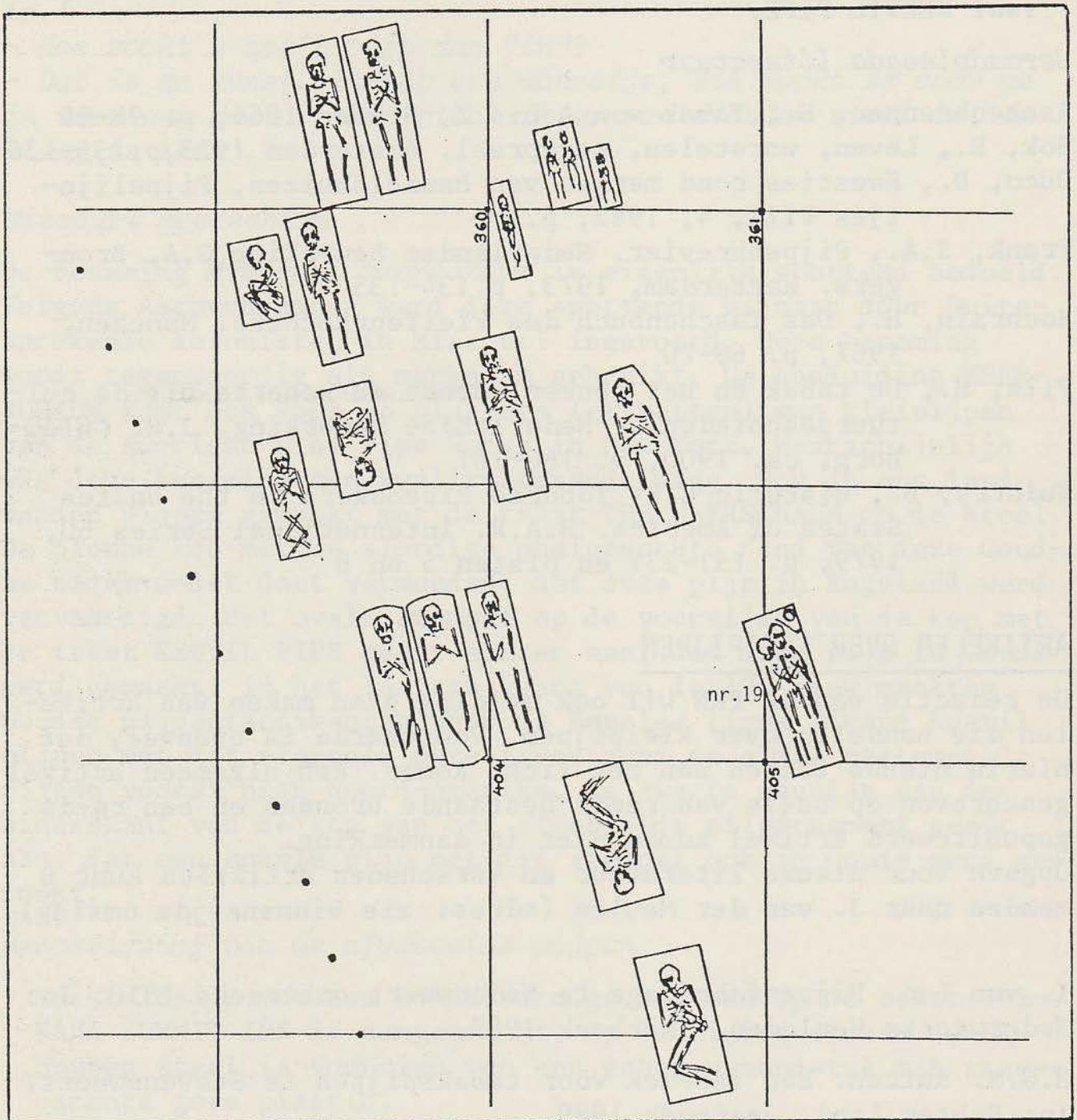

EEN TINNEN SIR WALTER RALEIGH/JONAS-PIJP

door J. van der Meulen

Tijdens opgravingen van een begraafplaats in Sainte-Marie among the Hurons (Canada) werd een bijzondere pijp gevonden. De begraafplaats werd gebruikt door de orde van de Jezuïeten, die hier omstreeks 1642 ook een kerk beheerden. In een van de graven (nr. 19) werden twee personen bijgezet. Verspreid tussen de ribben werden blauwe, rode en witte kralen gevonden en in de rechter bovenhoek bevond zich een koperen/bronzen ketel. Verder werden nog een lemmet van een mes en de hier afgebeelde pijp gevonden.

De pijp is gemaakt van een metaallegering op loodbasis, waarschijnlijk tin. De lengte van de pijp is 36 cm en de diameter van de kop, met een grote vlakke hiel, is 1,4 cm. De steel is tot de helft gedecoreerd. Zowel op de kop als de steel zijn vormnaden aanwezig. De pijp is dus uit een mal afkomstig en er bestaan mogelijk nog meer exemplaren. De korte periode waarin het grafveld gebruikt werd, maakt een nauwkeurige datering mogelijk: deze ligt tussen 1642 en 1649.

Tinnen SWR/Jonas-pijp uit Sainte-Marie among the Hurons (Can.)

De herkomst van de pijp stelt ons echter voor grote raadsels. Uit de literatuur zijn mij geen voorbeelden bekend van metalen SWR/Jonas-pijpen. Bij vergelijking met de Nederlandse uitvoering in pijpaaarde valt het op, dat de steelversiering afwijkt. Gebruikelijk staat op de steel dichtbij de pijpekop een monster met opengesperde kaken afgebeeld. Dit motief ontbreekt hier geheel of is op ca. 5 cm van de kop aangebracht.

Mogelijk is de pijp van Engelse of Franse oorsprong. Eventuele suggesties of literatuuraanwijzingen omtrent de herkomst zijn zeer welkom. Reacties sturen naar: J. van der Meulen, Utrechtse Jaagpad 115, 2314 AT Leiden.

NIEUWE LITERATUUR

- Konrad Spindler & Harold Stadler. (1990) Das alte Hafnerhandwerk im Lande Tirol. Twee hoofdstukken uit dit boek zijn van belang: a. H.W. Arch. Hafner und Hafnerorte in Tirol. Hierin is een lijst met pijpenmakers in Brenner, Faggen, Pfitsch, Ratschings. b. G. Ermischer. Tabakpfeifenfunde in Tirol. Met tekeningen, foto's en beschrijving van de vondsten. Uitgegeven door: Institut für Ur- und Frühgeschichte, Innrain 52, A-6020 Innsbruck, Oostenrijk.
- B. Rapaport. (1989) The global guide to tobacco literature. Een 500-pagina dikke bibliografie met ca.5800 citaties over alles wat met tabak, roken, accessoires, industrie en pijpen te maken heeft. Een 'must' voor de bibliofiel. Benjamin Rapaport, Antiquarian Tobacciana, 11505 Turnbridge Lane, Reston, Virginia 22094, USA. Prijs: \$18.50
- Lecluse. (1990) Pipes Amerindiennes. Archeologiques Historiques Moeurs tabagiques des indiens. Dit boek omvat twee delen, samen 950 pagina's, met tekeningen en foto's van Noordamerikaanse indianenpijpen. Prijs: \$160. Besteladres, zie bij Rapaport.
- P.B. Steinmetz. (1990) Pipe, bible, and peyote among the Oglala Lakota. De geschiedenis, ceremonies, geloof en de betrokkenheid van de pijp bij de religieuze identiteit van de Oglala Lakota (Dakota). Prijs: \$29.95. Besteladres, zie bij Rapport